

Justinas Juodaitis

Justinas Juodaitis (1899–1969) – prelatas, Telšių vyskupijos valdytojas, Telšių kunigų seminarijos profesorius, rektorius, politinis kalinys. Gimė 1899 m. lapkričio 22 d. Sintautų valsčiaus Pavilktnių kaime (dabar Šakių rajono teritorija). Jis buvo Telšių vyskupo Justino Staugaičio sesers Petronėlės Juodaitienės sūnus.

1909–1913 m. mokėsi Sintautų pradinėje mokykloje, vėliau žinias gilino Vilkaviškio gimnazijoje, jos 5 klasę 1915 m. baigė Voroneže, 1923 m. Vilkaviškio rajono Gižų miestelyje veikusią iš Seinų perkeltą, 1922–1930 m. gyvavusią kunigų seminariją. Į kunigus išventintas 1923 m. Tada paskirtas eiti vikaro pareigas Aukštosios Panemunės Švč. Mergelės Marijos vardo bažnyčioje.

1926 m. baigė Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos filosofijos fakultetą, 1927–1931 m. buvo Telšių kunigų seminarijos dėstytojas ir dvasios vadovas, 1931–1933 m. studijavo Romoje, ten apgynė teologijos daktaro disertaciją.

Nuo 1926 m. gyveno Telšiuose, 1933–1946 m. dėstė Telšių kunigų seminarijoje, 1941–1943 m. ėjo seminarijos inspektoriaus pareigas, nuo 1943 m. – rektorius.

Antrojo pasaulinio karo laikotarpiu, jau būdamas kanauninkas, padėjo ir iš hitlerininkų užimtos Klaipėdos atvykstantiems pabėgėliams ir nuo vokiečių besitraukiantiems rusų kareiviams, persekiojamiems žydams bei sovietiniams aktyvistams, partizanams, persekiojamiems kunigams.

1945 m. rugpjūčio 26 d. po

Telšių vyskupijos kapitulos nariai ir svečiai pas Telšių vyskupą Justiną Staugaitį (sėdi viduryje). Sėdi iš kairės: Vilniaus vyskupas Mečislovas Reinys, Kaišiadorių vyskupas Kukta, Telšių vyskupas Justinas Staugaitis, vyskupas Teofilus Matulionis (palaimintasis), unitų vyskupas Pranciškus Bučys, stovi (iš dešinės pirmas) prelatas Justinas Juodaitis. Fotografas Fišelis Boruchovičius. Nuotrauka iš Žemaičių muziejaus „Alka“ rinkinių

sovietų valdžios kaltinimų, patyręs grasinimus, tardymus, J. Juodaitis buvo įregistruotas kaip NKGB agentas, jam buvo suteiktas *Telšiškio* slapyvardis, tačiau saugumiečiams jis neperduodavo jokios naudingos informacijos. Per penkerius metus nuo užverbavimo jis parašė 8 visiškai jokios operatyvinės reikšmės neturinčius pranešimus.

Po to, kai 1946 m. sovietų valdžia suėmė vyskupą Pranciškų Ramanauską, kanauninkas J. Juodaitis ėjo Telšių vyskupijos valdytojo pareigas. 1946–1961 m. sovietų valdžia trukdė normaliam Telšių vyskupijos darbui, todėl vyskupija buvo valdoma kapitulinio vikaro teisėmis. Pirmuoju vyskupijos valdytoju tokiomis sąlygomis J. Juodaitis ir dirbo. Jį sovietai 1949 m. gruodžio 20 d. vėl suėmė ir išvežė į Vilnių. Čia jį tardė KGB papulkininkis Čelnokovas. 1950 m. rugsėjo 6 d. KGB Ypatingasis pasitarimas paskyrė J. Juodaičiui 25 metų bausmę. Kanauninkas dalį jos atliko Mordovijos Dubravlage. Vėliau buvo amnestuotas ir 1957 m. grįžo į Lietuvą.

Telšių vyskupui Petrui Maželiui 1965 m. atnaujinus vyskupijos Katedros kapitulą, J. Juodaitis buvo pakeltas Kapitulos prelatu.

Justinas Juodaitis mirė 1969 m. vasario 3 d. Kražių altarijoje (Kelmės r.). Jo palaikai ilsisi Kražių Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčios kriptoje, kuri yra šios šventovės rūsyje.

NAUDOTA LITERATŪRA:

1. „Prel. Justinas Juodaitis“, *Praeities šešėliai. Atsiminimai*, [parengė vysk. dr. Jonas Boruta SJ, dr. Elena Neniškytė], Vilnius, 2006, p. 199.
2. „Justinas Juodaitis“, *Visuotinė lietuvių enciklopedija*: <https://inx.lv/J6eYI>.
3. „Justinas Juodaitis“, *Vikipedija. Laisvoji enciklopedija*: <https://inx.lv/J6eYy>.